

לקוטי תורה

עם ביאורי
הרב עדין אבן-ישראל שטיינזלץ

פרשות מטות-מסעי

ד"ה "אלה מסעי בני ישראל" (השלישי)

ליקוטי תורה מסעי, דף צא עמודה א

תוכן העניינים

המסעות עם הארון 3

המדבר וירושלים, הקליפה והקדושה 6

הכנעת המדבר והקליפות 9

הגיליון מוקדש לעילוי נשמת אחי האהוב ינון פליישמן, שנפל במלחמה

הגיליון מוקדש לעילוי נשמת

מורנו ורבנו הגדול אשר מימיו אנו שותים

הרב עדין בן אברהם משה אבן ישראל (שטיינזלץ) זצ"ל

להקדשת החוברות לעילוי נשמת יקיריכם התקשרו: 052-886-8823

"אלה מסעי בני ישראל". "ויכתב משה את מוצאיהם למסעיהם, ואלה מסעיהם למוצאיהם". וצריך להבין, למה גבי "ויכתוב משה" הקדים מוצאיהם למסעיהם, ואחר כך הפך, ואומר "ואלה מסעיהם למוצאיהם". גם מהו "ויכתוב משה את מוצאיהם", דמסתמא משה כתבו ככל התורה אשר הקדוש ברוך הוא אומר ומשה אומר וכותב.

אך הענין, כי הנה ענין המסעות שנסעו וחנו במדבר ארבעים ושתיים פעמים עם הארון, "ויהי בנסוע" "ובנוחה". רק שהארון נעשה אחר כך, ומסעות הראשונות עד מדבר סיני נסעו בלא הארון, שהם כנגד שם מ"ב – "אנא בכח

יאמר שובה ה'" וכך הלאה. במובן מסוים הוא רוצה לומר שהמסעות הללו שכתובים עם ההתחלה של ו"יהי בנסוע הארון", המסע הזה איננו רק מסע שנוסעים בו מכתובת א' ל-ב'. שזהו ענין טכני, כי בפועל הייתה תחנה א' והייתה תחנה ב'. אלא כל המסעות האלה הם מהלכים שיש להם משמעות. ולכן על כל אחד ואחד הוא הולך באופן טקסי. יש לו סדר מסוים של איך הוא נעשה בכל מסע ומסע. כלומר המסעות האלה אינם נקודות ציון של ארעי בתוך הנדודים במדבר, אלא יש משהו מוגדר בתוך המסעות האלה. רק הערה פשוט לסיכום: שהארון נעשה אחר כך, ומסעות הראשונות עד מדבר סיני נסעו בלא הארון. המסעות הראשונים ממצרים עד למדבר סיני נעשו בלי הארון, מפני שלא היה אז ארון. הארון נעשה לאחר מתן תורה. הם נשארו שם זמן מסוים, ושם בנו את המשכן והארון, ומשם ממשיכים המסעות עם הארון שהם המסעות הללו, כנגד שם מ"ב. יש שם קדוש של מ"ב אותיות. וכנגדו ישנם מ"ב המסעות הללו. שם מ"ב הוא מצד אחד מסתורין גדול ומצד שני, הוא ישנו בכל סידור. הוא המזמור העולה מן האותיות של "אנא בכח

המאמר הזה הוא מאמר קצר יחסית וכמו מאמרים קצרים אחרים, הוא מאוד תמציתי. יש אחריו ביאור ארוך הגדול ממנו פי כמה, אבל המאמר בעצמו הוא מאוד מתומצת.

"אלה מסעי בני ישראל" (במדבר לג,א) וכתוב שם "ויכתב משה את מוצאיהם למסעיהם" על פי ה' וכתוב הלאה, בהמשך הכתובים "ואלה מסעיהם למוצאיהם". עכשיו ישנן כמה שאלות: וצריך להבין, למה גבי "ויכתוב משה" הקדים מוצאיהם למסעיהם, ואחר כך הפך, ואומר "ואלה מסעיהם למוצאיהם". מדוע שינוי הלשון? גם מהו "ויכתוב משה את מוצאיהם" דמסתמא משה כתבו ככל התורה אשר הקדוש ברוך הוא אומר ומשה אומר וכותב. מדוע צריך לאמר שמשה כתב את מסעיהם ומוצאיהם, ומדוע לא סומכים שכמו שהוא זה שכתב את כל התורה כולה הרי שכתב גם את הקטע הזה. מהו הייחוד בעניין הזה של אמירת משה?

המסעות עם הארון

אך הענין, כי הנה ענין המסעות שנסעו וחנו במדבר ארבעים ושתיים פעמים עם הארון "ויהי בנסוע ויאמר משה", "ובנוחה

גדולת ימינך תתיר צרורה" כו'. אף שהיה זה בסיבה מחמת חטא המרגלים שנגזרה גזירה להתעכב מ' שנה במדבר, עם כל זאת הרי הוא יתברך הוא סיבת הסיבות. והנה גם על פי הנגלה יש טעם לזה, כדי שימצאו האוצרות, לקיים "ובתים מלאים כל טוב", כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה.

המרגלים, הם היו צריכים להמשיך. (יהיה איפה שיהיה הר סיני, שזה אחד הדברים שאין אנחנו יודעים. כל שלושת הזיהויים המקובלים אינם הר סיני. מדוע חיפשו את הר סיני שם? מפני שהם חיפשו הר גדול כמו הגויים. המסורת שלנו, שבוודאי יודעת יותר טוב מה זה הר סיני, אומרת שהר סיני היה הר קטן. גבעה בעצם. אומרים שהוא יותר נמוך כנראה, מהר תבור או הכרמל. ושניהם לא הרים גבוהים. עכשיו, אם הר סיני יותר נמוך מהם, אז הוא בעצם סוג של גבעה. כמה מאות מטרים. לא הר גבוה מאוד. לכן כל הזיהויים הללו הם כולם מעצם העניין (הזה לא נכונים) אבל יהיה איפה שיהיה הר סיני, הרעיון היה בפשטות שמהר סיני הם נוסעים ישר צפונה, ומגיעים לארץ ישראל. במקום זה הם הסתובבו במדבר שנים רבות ממקום למקום. אם כן יוצא שהמסעות הללו הם בעצם מסעות כפייה שנוצרו מכורח ההכרח, ולא כמו שהוא מתאר פה, המסעות הללו יש להם משמעות, מובן מצד עצמם. אז הוא אומר, **עם כל זאת הרי הוא יתברך הוא סיבת הסיבות. הקב"ה הוא סיבת הסיבות.** מכיוון שהוא סיבת הסיבות אז כל המהלך הגדול שהיו וטעו במדבר, זה בעצם מכוון מלמעלה. והדבר הזה איננו מקרה שקרה סתם מעבר להשגחה.

בתוך העולם יש סיבתיות, לפעמים כפולה לפעמים משולשת, מרובעת. שכבות

גדולת ימינך תתיר צרורה כו", ושם נמצא השם הזה של מ"ב אותיות. אם כן, מ"ב מסעות הם כנגד אחד השמות שיש לו מ"ב אותיות, שהוא שם שיש לו גם משמעות מוגדרת. יש שמות שאנחנו מבינים את משמעותם משום שהם כתובים בשפה ברורה. שם כמו אלוקים, או הויה - כל כמה שאין אנחנו מבינים את כל הפרטים והדקויות של המשמעות - יש להם סימן מסוים. למשל המשמעות הכוללת של שם "אלוקים" זה השליט, הדיין, השופט. שם הוי"ה יש לו קשר להויה, להוה לזמן וכיוצא בזה. היה, הוה, ויהיה.

יש שמות שהם צירופי אותיות שאינם בעלי משמעות עבורנו, כמו השם של מ"ב, או ע"ב אותיות, שהם צירופי אותיות שאינם מובנים. אף על פי כן, לכל אחד מהשמות יש משמעות מוגדרת מצד עצמם, אף על פי שלא תמיד היא כל כך ברורה בתוך המילים.

עכשיו הוא נכנס לעצם העניין, הוא מדבר פה על מ"ב המסעות בתור מסעות שאמנם מתרחשים למטה אבל מכוונים כנגד נקודות של מעלה. המסעות הללו בתוך הגיאוגרפיה הם מקבילים למסעות המטאפיזיים. אבל לכאורה המסעות הללו של ישראל במדבר אף שהיה זה בסיבה מחמת חטא המרגלים שנגזרה גזירה להתעכב מ' שנה במדבר. אם כן המסעות הראשונים היו הכרחיים כדי להגיע להר סיני. מהר סיני תיאורטית, לולי חטא

מלון. הם לא יכולים לצאת מהמדבר, או לחרוג יותר מידי מעבר לתחום המחנה, אבל הם לא נמצאים בתנאים כל כך קשים.

אבל הייתה הצדקה אחרת לעיכוב, כמו שהוא אומר: **כדי שימצאו האוצרות** כאשר נודע לכנענים על ידי העיתונים או הטלוויזיה, שעם ישראל יוצא ממצרים ועולה לארץ כנען - הם עשו את הדבר הנורמלי ביותר שאפשר לעשות; הם השמידו את כל הרכוש שהיה על פני השטח והחביאו את כל הדברים. השיטה הזו של אדמה חרוכה, היא מפורסמת בכל העולם, היא נהגה בכל מיני מלחמות גדולות. אבל יוצא שאחרי שבני ישראל יצאו ממצרים והם נמצאים במדבר, טבעי שהם ישתהו קצת זמן להתארגן אבל הכנענים ראו שהם יושבים שם עוד ועוד שנים, וההנחה שלהם כנראה הייתה שהם לא מתכוונים להגיע לארץ ישראל. או שישארו במדבר, או שיפנו למקום אחר. וסוף סוף אי אפשר להישאר בפחד ארבעים שנה, אז הם החזירו את כל הדברים לתיקונם, ואז כשהם שכחו את כל הסיפור, אז באה עליהם ההפתעה שבני ישראל עולים על ארץ כנען. וזה היה כדי לקיים את העניין הזה שכישראל יבואו לארץ כנען הם לא יבואו לארץ חריבה, אלא ארץ שיש בה הכל, כמו שהוא אומר: **כדי לקיים את ההבטחה "ובתים מלאים כל טוב" כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בעניין הזה**, שאז ישראל באים לארץ מלאה כל טוב. הוא קורא לזה טעם על פי הנגלה. זאת אומרת שלשהייה במדבר הייתה גם מטרה כדי שיבואו לארץ

שכבות של סיבתיות שכל אחת נכונה לעצמה אבל הן אינן זהות זו לזו. כאשר אני מפיל כוס מהשולחן והכוס נשברת השאלה היא מה הסיבה שהיא נשברה, ואני יכול לתת שתי סיבות: אחת היא הגראביטציה, השנייה שאני שליימזל. שתי הסיבות הללו לא סותרות זו את זו, הן רק שתי שכבות של הסבר לאותה תופעה בעצמה. ובאותו אופן הוא אומר שהיה הסבר אחד לעניין הזה שישראל חטאו והיו צריכים להסתובב במדבר. ומעבר לזה, יש סיבת הסיבות - שהוא מחולל את כל הדברים בצורה כזו או אחרת. **והנה גם על פי הנגלה יש טעם לזה**, יש טעם אחד על פי הנגלה שהעיכוב במדבר לא היה רק בבחינת עונש. מפני שבסופו של דבר ישראל במדבר היו למעשה כמו סטודנטים עם מלגה שמנה. תחשבו על זה: הם יושבים במדבר, לא צריכים לעבוד, העבודה הקשה ביותר היא לאסוף את המן. יש להם אוכל מוכן, מים מוכנים, אין טרחה יתירה, הקדוש ברוך הוא דואג להם לשמירה ולהצללה ולכל שאר הדברים. הם מתקוטטים קצת אחד עם השני, כדי שיהיה עסק לכל בתי הדינים. הם מתלוננים על משה מפני שמשעמם להם, אבל מעבר לעניין הזה הם יושבים ועוסקים בתורה. הם בעצם נמצאים באיזה מין מצב חלומי. העונש הזה איננו עונש של ישיבה במאסר. הם אמנם נמצאים במדבר ויש שם נחש, שרף ועקרב. אבל הם כשלעצמם אינם נמצאים בכל הדברים הנוראים הללו. הם בסך הכל חיים חיים די נוחים. אם זה עונש זה עונש מאוד סימפטי. זה סוג של מעצר בית בבית

ועל פי הנסתר נזכר בספרים, שהוא כדי להכניע את המדבר הגדול והנורא על ידי מ"ב מסעות שנסעו וחנו כנסת ישראל עם הארון, שהם כנגד שם מ"ב. ולהבין מהו ענין הכנעה זאת להמדבר, הלא הוא שממה ואין דר בו. אך הענין הוא כי המדבר נקרא מדבר העמים, שהוא מקור יניקת כל הקליפות. והוא לעומת בחינת ירושלים, שהוא המקור לכל העולם כולו בקדושה, כי זה שער השמים, שנמשך שם ההשפעה מלמעלה, "כי שם צוה ה' את הברכה". ומשם היו מקבלים כל הארצות, ולכן ירושלים היא באמצע היישוב. ואת זה לעומת זה עשה האלקים, בחינת מדבר הוא מקור כל הקליפות, ולכן הוא ארץ מלחה אשר לא יעשה פרי. כי בקדושה מיהב יהבי משקל לא שקלי, וכמו שכתוב: "ואתה מחיה את כולם", שתמיד נמשכים השפעות החיות. ולהיפך בקליפה, כתיב "הב הב", שמבקשים הכל בשביל עצמם לגרמיה, ואינן משפיעים לזולתם.

(שמות יג, ח). הם יוצאים עם נשק. הם הולכים במדבר בפורמצי צבאית. יש להם גדודים, מפקדים, כל המהלכים של מלחמה, אבל הם לא עושים מלחמה. כמעט שלא עשו. מדוע? מפני שהם נמצאים במדבר. אבל המסעות הם בכל זאת מסעות עם כל הסיפור: עם דגלים ועם חצוצרות. עכשיו, מסע המלחמה הזה הוא לא מסע מלחמה על אויב גשמי. הם נראים שהם עושים מלחמה, אז הוא אומר, זוהי המלחמה של ישראל נגד המדבר. לא נגד בשר ודם, אלא עם ישראל נוסע עם ארון הברית כדי להכניע את המדבר. זה מה שכתוב בספרי הקבלה.

המדבר וירושלים, הקליפה והקדושה

ולהבין מהו ענין הכנעה זאת להמדבר. מה זאת אומרת להכניע את המדבר הלא הוא שממה ואין דר בו את מי יש להכניע? זהו מקום שומם, אין כאן את מי להכניע. אך הענין הוא כי המדבר נקרא מדבר העמים בספר יחזקאל ועוד. שהוא מקור יניקת כל

ישראל כשהיא ארץ טובה יותר, שלימה יותר. נוסף לזה: ועל פי הנסתר נזכר בספרים שהוא כדי להכניע את המדבר הגדול והנורא על ידי מ"ב מסעות שנסעו וחנו כנסת ישראל עם הארון שהם כנגד שם מ"ב. על פי הנסתר המסעות של ישראל במדבר הם בעצם מעשים שבאים עם המלחמה של עם ישראל, שהוא בבחינת עולם התיקון, ובצד מסוים הם שלימות התיקון של האדם, שהם עושים מלחמה נגד המהות הכוללת של מה שקוראים לו המדבר הגדול והנורא. זאת אומרת, זה תיקון אל מול השממה, האימה, הריק. זוהי המלחמה, והם כובשים את המדבר. המסעות האלה במדבר הם מסעות כיבוש, לא של המדבר לעצמו, אלא המדבר כרעיון וכתפיסה. וישראל עוברים במדבר והם עושים שמה מהלך שיש לו משמעות מטאפיזית; הם הולכים כדי לכבוש את המדבר. כדי לשבור את כוחו של המדבר, להכניע את המדבר. והם נוסעים שמה כמו שכתוב "חמושים יצאו בני ישראל מארץ מצרים"

שירושלים היא באמצע העולם, אלא הוא אומר שירושלים היא באמצע היישוב. אם אנחנו מוציאים מכלל היישוב את המדבריות והימים ומדברים רק על מה שקוראים העולם המאוכלס, אז ירושלים נמצאת פחות או יותר באמצע של העולם המאוכלס. עכשיו ואת זה לעומת זה עשה האלקים, בחינת מדבר הוא מקור כל הקליפות, ולכן הוא ארץ מלחה אשר לא יעשה פרי - לא צומחים בו דברים, והוא עומד בתור ההיפך אל מול בחינת ירושלים. כי בקדושה מיהב יהבי משקל לא שקלי. הכלל בעולם של הקדושה הוא (והביטוי הזה מופיע במסכת תענית (כה). בהקשר מסוים, אבל התמצית היא אותה תמצית) שעולם הקדושה הוא נותן ולא לוקח. ולעומת זאת, הקליפה היא לוקחת ולא נותנת. עולם הקדושה עומד על זה שהוא נותן והוא לא מקבל, לעומת זאת עולם הטומאה עומד בדיוק על ההפך. כמו שהוא אומר שמה: וכמו שכתוב, ואתה מחיה את כולם, שתמיד נמשכים השפעות החיות. זה העניין של הקדושה, הנתינה המתמדת, שכל הזמן הוא נותן וחוזר ונותן.

ולהיפך בקליפה, כתיב "הב הב" (משלי ל,טו), שמבקשים הכל בשביל עצמם לגרמיה ואינן משפיעים לזולתם. זה מה שהוא אומר על הב הב, זה ציטוט מסוף ספר משלי, הוא אומר "ולעלוקה שני בנות הב הב". הסבירו שהעלוקה היא הגיהנום. שהוא בעצם ההתגשמות המניפסטציה של הרע. "ולעלוקה שני בנות הב הב" זה גם העניין של העלוקה, היא מוצצת דם, היא יונקת. וכל העניין שלה זה הב הב.

הקליפות. המדבר הוא המקום של המקור, נקודת המוקד של כל הקליפות שבעולם. זאת אומרת כל כוחות הרע מכל הסוגים הם שייכים ושואבים מן המדבר. רק בסוגריים, העניין הזה שביום הכיפורים שולחים את השעיר לעזאזל המדברה קשור לאותו עניין. זורקים אותו אל תוך המדבר דווקא. הוא מסביר שבמובן מסוים המדבר הוא לא מהות חיובית, מדבר מבוסס בעיקר על זה שהוא דבר שלילי. על מה שאין בו, לא על מה שיש בו. זה מה שעושה אותו מדבר. וזה בעצם המקור של כל הקליפות, הריק. לכן המדבר הזה הוא המקור של כל הקליפות שאחר כך הן כאילו מתפתחות. אבל בתוך החלל הזה שם זה המקור של הקליפות.

והוא לעומת בחינת ירושלים שהוא המקור לכל העולם כולו בקדושה. ירושלים היא ההיפך מהמדבר, משום שהיא מקור הברכה, והיא הצינור שממנו הברכה יוצאת לכל העולם כולו. כי זה שער השמים, שנמשך שם ההשפעה מלמעלה "כי שם צוה ה' את הברכה" (תהילים קלג,ג). ומשם היו מקבלים כל הארצות. ירושלים היא מקור הברכה. היא הצינור אל השמים. ומירושלים באים כל הדברים ומתפשטים אל כל העולם כולו. מצד אחד ירושלים היא התוך והפנים של ארץ ישראל, היא המקום אשר יבחר ה', ושם צוה ה' את הברכה עד עולם. והמקום הזה שהוא התמצית של הברכה הוא גם המקור, ההתחלה של המעיין שממנו מתפרנס כל העולם כולו. ולכן ירושלים היא באמצע היישוב. זו אגב הדגשה לעניין הזה - הוא לא אומר

ולכן עפר מדבר פסול לכיסוי הדם, לפי שאינו מגדל צמחים, כמו שכתוב בגמרא. ועל ידי שנסעו בו בני ישראל הכניעו אותם. ומעשה אבות הוא פעולה לבנים עד סוף כל הדורות.

עצמם. הם יכולים לחיות רק כאשר הם חיים ליד איזה תא. כל מה שיש להם בתור חיים זה מין מעטפת שהיא בנויה כדי להטפל בדבר אחר. אבל הוא אין לו קיום, חיים לעצמו. במובן הזה כל הקליפות הן הטפילים של העולם. מצד זה הוא מסביר הסבר מאוד כולל להרבה דברים, שמשום כך לקליפות תמיד יש תשוקה לקדושה. משום שבקדושה יש החיים, ולכן הקליפות רוצות חיים, והן זורמות במקום שיש בו יותר חיים. לכן בכל מקום שיש קדושה, ככל שהיא יתירה אז הקליפות מתאספות שם, מפני שהן באות לינוק מזה. זה נכון גם בכל המסגרת הגדולה של ההלכה - כל דבר שיש בו קדושה יתירה הוא רגיש יותר לטומאה, והטומאה חלה עליו. על דבר שהוא פחות קדוש יש פחות טומאה. כי הטומאה מקבלת את החיות שלה, רק בזמן שהיא יונקת מהקדושה. וזה מה שהוא אומר במקום אחר, על הפסוק "ציוה ה' ליעקב סביביו וצריו" (איכה א, יז). הצרים נמצאים במקום מסביב לקדושה. על זה מספרים ש"כשהאר"י הקדוש חזר ממצרים הוא היה צריך בעצם לחזור למקום מולדתו. הוא היה ילד ירושלמי. אבל הוא לא חזר, אלא הלך לצפת. הוא אמר שהוא מפחד מירושלים, כי מסביב לה יש יותר מדי קליפות. זה נכון לגבי ירושלים, בשבחה של ירושלים - יש מצד אחד משהו של קדושה, ויש גם האיום והיניקה של כל

כלומר כל כמה שאני נותן לה זה לא מספיק. וזהו ההב הב של העלוקה, זהו ההב הב של הקליפה, שכל כולה בנויה על זה שהיא לגמרי לגמרי אגוצנטרית, ואגואיסטית, ואין לה שום דבר אחר מלבד השיקולים של עצמה, ולכן היא רק לוקחת, ואינה משפיעה לזולתה. כשאנחנו מדברים פה על הקליפה, אנחנו מדברים על הקליפה בדרגה הפנימית שלה. שהיא קליפה כמעט מופשטת. אם רוצים להביא דוגמא, יש דבר כזה בעולם שקוראים לו חור שחור. וזה דבר כזה שרק לוקח ולא מקבל, הוא בולע הכל, אבל הוא בעצמו איננו מוציא שום דבר. זהו העניין של הקליפה, שהיא חור שחור בתוך המציאות. שהוא רק לוקח ולוקח ולוקח, והכל נבלע בתוכו, והוא אינו נותן. חור שחור הוא כאילו אנומליה בתוך המציאות. אבל יש דבר כזה שהקליפה גם כשהיא נותנת היא עושה את זה באופן מסחרי, היא נותנת קצת כדי לקבל יותר, וזה חלק מההגדרה של הקליפה, שקליפה היא דבר שהוא בנוי למען עצמו. וככל שהדבר הזה יותר בולט זה יותר קליפה. זה מסביר הרבה מאוד דברים, הקליפות הן בעצם סוג של טפילים על המציאות. כל הקליפות, כל השמות שלהן, אלה טפילים שיוניקים, שאין להם חיים מצד עצמם. החיים היחידים שיש להם זה היכולת להיות טפיל. יש הרבה יצורים כאלו בעולם - למשל וירוסים. הם טפילים גמורים, מפני שבעצם אין להם חיים משל

הרבה יותר ריק. משום שבו הארץ שממה. הוא הטפיל, השורש של כל הדברים הללו לפני שהם מטעימים בתוכם את הדבר האחר. המדבר הוא לא רק ארץ ציה, אלא הוא ארץ ציה ועייף. הפירוש של עייף כמו שנראה בהרבה מקומות, הוא דבר שמשתוקק למים. הוא תמיד צמא, תמיד משתוקק. זה העניין של המדבר. ולכן הוא אומר וזו רק הערה הלכתית. **ולכן עפר מדבר פסול לכיסוי הדם מדוע? לפי שאינו מגדל צמחים.** אנחנו אומרים שיש עפר במדבר שהוא כאילו לא עפר. הוא כל כך מת ששום דבר לא יכול לצמוח בו. ולכן הוא עפר, עפר אחר כולל בתוכו איזה חיים, או אפשרות של חיים. עפר של מדבר הוא עפר שאין בו חיים. ולכן הוא לא נקרא אפילו עפר, אלא הוא מדבר. כמו שכתוב בגמרא.

הכנעת המדבר והקליפות

ועל ידי שנסעו בו בני ישראל הכניעו אותם. מסעות בני ישראל במדבר, שהם עוברים נקודה, נקודה, נקודה, "ויהי בנסוע הארון ויאמר משה", ארון הברית נוסע קדימה עם כל המחנה, זוהי מלחמה טקסית אל מול המדבר. עם ישראל עושה מלחמה על המדבר. והמלחמה והגדודים של הצבא שהולכים, הולכים לכובש את המדבר. להכניע את כוחו, את עוצמתו. ומעשה אבות הוא פעולה לבנים עד סוף כל הדורות מכח המסעות הללו, שהם ההכנעה הבסיסית של המדבר, מפני שישראל עוברים בתוך המדבר, המדבר איננו מחסום אלא מקום מעבר, ועושים בו תחנות. ובכל תחנה ותחנה יש איזשהו

הרע, שהוא מתאסף, דווקא בהתאם ובקשר לעניין של הקליפה. יש הרבה מינים של טפילים - יש טפיל שגדל, יש טפילים שנראים לא מכוערים בכלל. פטריות הן במובן מסוים סוג של טפילים מפני שאין להם כלורופיל, והן לא יכולות להטמיע את דו תחמוצת הפחמן בעצמן. הן צומחות על דברים מסוימים, שכבר חיים או היו חיים, ועל זה נטפלת הפטרייה. עכשיו יש פטריות שאפשר לאכול אותן. יש פטריות, שהם יותר פטריות, שהם גם רעילות. עכשיו הפטריות הרעילות, וזה קשור לבעיה של אסתטיקה בכלל, הן הרבה יותר יפות. חלקן ממש יפיפיות. פטריות המאכל בדרך כלל לא כל כך יפות. הפטריות הרעילות יש להן צורות וצבעים עזים. אבל זה קשור לעניין שהטפיל, לא תמיד הוא ריק גמור. לפעמים הטפיל מקבל צורה. יש למשל טפילים על עצים, והטפילים הללו נעשים כמו עץ שלם. זה מעניין על הטפילים הללו, לא יודע אם זה קשור לאיזה דבר - הם היו חלק מפולחן די חשוב אצל הקלטים. חלק מהעבודה של הדרואידים הייתה הפולחן של הטפיל הזה, הטפיל של האלון. זה רק בשביל לומר שיש טפילים יפים. עכשיו, יש קליפות מסוגים שונים. יש קליפה שאנחנו פוגשים אותה, והיא כרגיל לא קליפה ערומה, בסיסית. היא קליפה שינקה, שקיבלה דברים, והיא צומחת לדבר שלפעמים הוא גדול, לפעמים הוא יפה. עכשיו הטפילים הללו הם הטפילים שאנחנו פוגשים על פי רוב. אבל המדבר הוא במובן מסוים מקור הקליפה. ולכן הוא הרבה יותר ערום,

שמחמת זה יש ביכולת האדם להכניע הגוף שלו, שהוא משכא דחויא מבחינת הקליפות, "הן בעוון חוללתי, ובחטא יחמתני אמי", שתחילת הוויותו היא מן תאוה. וכמו שנאמר ברבות תזריע פרק י"ד: "כלום נתכוון ישי אלא למלא תאוותו?". וכדי שישכים גם הגוף לרצון הנפש אלקית, בבחינת "ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך", "בשני יצריך", זהו על ידי שכבר נכנע המקור שלהם.

עושה מעשה, והמעשה הזה מגיע אחר כך באופן ממשי יותר. הוא מגיע להגשמה אחרי זמן ובאופן אחר. אז המסעות של ישראל במדבר הם מלחמה שכולה טקסית. אנחנו לא יורים על המדבר. אנחנו אפילו לא עושים דבר חוץ מזה שהולכים בתוכו. אבל ההליכה הזו במדבר היא הכנעה של כח המדבר. ומתוכה אנחנו יכולים להמשיך ולבצע את הדבר הזה בהיקף אחר, בעולם אחר, בדורות אחרים.

כי הגוף שהוא משכא דחויא עור הנחש. הגוף האנושי מבחינת הקליפות. הביטוי הזה על עור הנחש הוא בנוי על המדרשים והזהר, שהקב"ה עשה לאדם ואשתו כתנות עור. יש על זה רשימה ארוכה של הסברים ופירושים, וכולם לא בהירים. אחד הפירושים הוא שהעור הזה שהלביש את אדם וחוה זה היה העור של הנחש, שפושט את העור, ובעור הזה הלביש אותם. הוא אומר שאדם וחוה עדיין לבושים בתוך העור של הנחש. הגוף שלנו הוא בצד מסוים בתוך העור של הנחש הקדמוני. ולכן אנחנו נמצאים במסגרת הזו, זה כאילו, הבעיה של הגוף שלנו היא לא רק שהוא חומרי ולא רוחני, אלא שיש לו נטיות ושאיפות וכל אלו שייכים לעור הנחש. כמו שהוא אומר, "הן בעוון חוללתי ובחטא יחמתני אמי" (תהילים נא,ז). כמו שאומר דוד כשהוא מתנצל על

דבר. המלחמה הזו היא הכנעת המדבר, היא הכח שנעשה על ידי ההכנעה הזו, יש בכוחנו להמשיך את הפעולה הזו, שהיא הפעולה המתמשכת של מלחמתנו הפרטית והכללית. שנעשית על ידי זה שהמדבר כבר הוכנע בשורשו. הרע הוכנע בשורשו. ומשום שהוא הוכנע בשורשו אנחנו יכולים על ידי כך להתגבר עליו לאחר זמן. שמחמת זה יש ביכולת האדם להכניע הגוף שלו. יש גם מלחמה של האדם אל מול הגוף. הגוף כולל בתוכו הרבה דברים ששייכים לעניין הזה באותו כח. האנכיות, הרציה לעצמו בשביל עצמו, וכל מה שיש בו בשאר דברים, זה החלק של המדבר, של ההוויה הכוללת שלנו.

היכולת להכניע את המדבר באה מכח זה שכבר היה הדבר הזה לעולמים. המעשה הזה נעשה, אמנם באופן סמלי, אחר כך אנחנו מבצעים אותו בפועל בצורות אחרות. בצד הזה הוא רואה את המסעות במדבר כמו רשימה ארוכה של מעשים סמליים שעושים הנביאים. הנביא ירמיה שולח שליח לשים דבר בתוך נהר פרת, ככה תשקע בבל. הוא לא משקיע את בבל, הוא עושה את המעשה שאחר כך מתגלם בתוך העניין הזה. אותו דבר אלישע הנביא, הוא עומד עם מלך ישראל ואומר לו לירות בקשת, והוא יורה שלוש פעמים ומפסיק. ואז הוא אומר למה לא יותר? כי שלוש פעמים אתה תנצח את ארם. הוא

וכדי שיסכים גם הגוף לרצון הנפש האלקית כדי שהגוף יסכים גם כן, לא רק שישתף פעולה באופן פסיבי לגמרי, אלא גם באופן אקטיבי, ואחר כך יגיע למדרגה גבוהה יותר, שגם הגוף יסכים לרצון של הנפש האלוקית בבחינת "ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך", שעל זה אמרו חז"ל "בשני יצריך", זאת אומרת, לא כדי לשכנע את היצר הטוב. לא צריך לשכנע אותו, הוא משוכנע כבר. כל העבודה היא איך לשכנע את היצר הרע. לפעמים אני לא מצליח לשכנע אותו כלל, אלא אני רק משתיק אותו. אני אומר אתה תשתוק, אני עכשיו עושה משהו, אתה רק תפסיק להפריע. עכשיו יש מצב, בוודאי יותר גבוה, רחוק יותר, שבו המהפך הוא שהיצר הרע הופך להיות טוב. היכולת ליצור דבר כזה, זהו על ידי שכבר נכנע המקור שלהם. משום שכבר היה מעשה שהכניע את מקור הקליפה, מאחר שהמדבר כבר נכבש על ידי מסעות בני ישראל. כל הדברים הללו שבעולם הם ספיחים של המדבר. אמנם המדבר לא נשבר סופית; אם משהו זוכר, יש נבואות לעתיד, ובתוכן, לא רק "השם במדבר דרך", אלא יש דבר אחר ש"המדבר פרוח תפרח ותגל ערבה" (ישעיה לה, ב). "שישו מדבר וציה, ותגל ערבה, ותפרח כחבצלת" (ישעיהו לה, א). העניין הזה שהמדבר יגיע לידי זה שהוא יפסיק להיות מדבר זהו החזון לעתיד. מסעות בני ישראל במדבר לא היו להפוך את המדבר לגן עדן. השלב הראשון היה להכניע אותו כדי שמעכשיו יהיה אפשר במשך הדורות לעשות את המלחמה הזו

החטאים שלו. הוא אומר שתחילת הוויתו היא מן תאוה. תחילת הוויתו של אדם לא נוצרת על ידי מה שקוראים לזה אהבה ורוח הקודש. אדם נוצר על ידי מעשה. יותר מזה הוא נוצר תמיד על ידי תאוה. וזה מה שהוא אומר "בחטא יחמתני אמי", הוא לא מדבר על עבירה מסוימת, אלא על עצם העניין הזה של המגע, על עצם מהותו של המגע, שתמיד כולל בתוכו את התאוה והשכחה, וכמו שנאמר ברבות תזריע פרק י"ד: "כלום נתכוון ישי אלא למלא תאוותו?". ישי אבי דוד מופיע ברשימות ובדברי חז"ל בתור אחד מהאנשים שלא היה בהם שום חטא. שמתו בעטיו של נחש, שמת רק משום שנגזר על בני אדם למות. אבל לא מחמת עוון. אבל אף על פי כן, הוא אומר כשאיש ואישה נמצאים בתוך הקשר שמוליד את האדם, יש רגע שבו התאוה היא הדבר היחידי שנשאר קיים. זה יכול להימשך חצי שעה או שתי דקות, אבל יש זמן שבו כאילו כל השאר נשכח. על זה הוא מדבר ש"בעוון חוללתי ובחטא יחמתני" הוא מדבר על זה, על הגוף בתור משכא דחויא. הוא אומר כיוון שהגוף האנושי תחילת יצירתו היא בתוך תאוה ותשוקה חומרית, גשמית. במובן מסוים היא שייכת לביולוגיה, לאותו דבר שחל על הארנבות והסוסים, הקופים והגמלים. מכיוון שהגוף של האדם נוצר מזה אז הוא לא יכול להימלט מהמרכיב הזה שבתוכו. אבל בכל זאת החיים שלנו הם סוג של נסיון להכניע את התשוקות הללו, להכניס אותן למסגרות.

אבל לולי זה לא היה יכולת בשום אופן לאדם להתגבר על גופו ונפשו הבהמית כי אם לפי שכבר נכנע המקור שלהם, לכן גם הענפים יהיו נכנעים על ידי האדם. והיינו על דרך כלל ופרט כו'.

ב. אך עדיין צריך להבין למה היתה זאת מאת ה', לברוא הקליפות ושאר כך יצטרכו להכניעם; לא יהיה לא הא ולא הא.

החדשות, אל מול הנפש הבהמית שהיא חיה עם הגוף בשלימות גמורה. לא הייתה ביכולתו של אדם להתגבר על כל זה, לולי כבר: כי אם לפי שכבר נכנע המקור שלהם לכן גם הענפים יהיו נכנעים על ידי האדם. מכיוון שבשלב הבריאה של העם שלנו אנחנו עשינו את המלחמה נגד המקור, אנחנו בעצם כבשנו את המקור, אז אף על פי שיש ממנו ענפים שמתפשטים וחיים במשך כל הזמן, אבל מרכז החיים כבר הוכנע בשעתו. ולכן אנחנו יכולים להמשיך את התהליך הזה במשך הזמן מאז והלאה. כמו שהוא אומר, זה אולי מצער, אין פה הבטחה, יש פה רק מתן אפשרות. לולי זה, המשימה הזו הייתה לגמרי בלתי אפשרית. אי אפשר היה לדרוש משום אדם להגיע לכיבוש כזה. אבל מכיוון שכבר הדבר נעשה, עם הרבה סיוע של מעלה, לכן אפשר להמשיך את העניין הזה למטה.

יש בכמה מקומות דברים כאלו, שהבירה והמרכז של ארץ אויב נכבשת, אבל נשארים מה שנקרא כיסי התנגדות. יותר קל לטפל בהם מפני שהמרכז כבר הוכנע. עדיין זה לא פתר את כל הבעיות. לפני חמש עשרה שנים היה סיפור מהחדשות שחייל יפני מהפיליפינים יצא מהיער, והיה החייל היפני האחרון שנכנע לאמריקאים. פשוט לא ידע שיפן נכנעה נכבשה וכו', אז הוא עדיין נלחם. עכשיו

של האדם מול המדבר, ולשבור באיזו מידה את המדבר.

אבל לולי זה לא היה יכולת בשום אופן לאדם להתגבר על גופו ונפשו הבהמית לולי הכיבוש הזה של המקום, אי אפשר היה להתגבר על הגוף והנפש הבהמית, מפני שהם עובדים יחד. והם היו מצד זה כח גדול, עדיף על הרצון לכבוש אותם, שהרי אנחנו נולדים עם גוף. אנחנו נולדים עם תודעה של גוף, ואנחנו מגדלים בתוכנו נפש שחיה במושגי הגוף, בענייני הגוף, ובתנאיו. זוהי הנפש הבהמית. והנפש הבהמית גדלה ומתפתחת ככל שאדם גדל. עכשיו אני לא בטוח, אני לא רוצה לתת את פרויד, אבל אני לא בטוח שלילד בן שלוש יש פחות יצר הרע מאשר ילד בן שלוש, זה לא מוכרח להיות. אבל זה פשוט שבמשך שלושים השנים היצר הרע התפתח, התעצם וגדל. יצר הרע של ילד קטן הוא מוגבל. לא רק בגלל הגוף שלו, אלא גם בגלל הדמיון שלו, בגלל ההכרה שלו. ההכרה של אדם מבוגר, זה הנפש הבהמית שלו, היא כוללת בתוכה יצר הרע הרבה יותר מפותח מאשר לילד קטן. גם אם הדחפים הבסיסיים לא נולדו, אדם מגיע לאיזה גיל ואז הוא מגיע פתאום ליצר הרע. זה אף פעם לא קורה ככה. אבל יש פיתוח, והפיתוח הזה זה הפיתוח של הנפש הבהמית. להתגבר אל מול הגוף, שהוא הכלי שמוסר לנו את כל הידיעות,

כל כך מקסימים שאני רץ אליהם כדי שהם יבלעו אותי. אבל בתמצית זהו השורש של הדבר. והמסעות האלו, מ"ב המסעות, היו איך כובשים את המדבר.

ב. עד כאן היה משהו על המסעות במדבר. זה בעצם הפירוש של אלה מסעיהם למוצאיהם. של כל הרשימה הזו. שאני צריך לראות אותה כמו מהלכים בתוך מפה עליונה. על חלק מהמלכים הללו, יש שמה בתוך השירה שהוא מדבר על זה: "ובמשענתם וממדבר מתנה וממתנה נחליאל ומנחליאל במות ומבמות הגיא אשר בשדה מואב ראש הפסגה ונשקפה על פני הישימון" (במדבר כא, יח-יט) יש תיאור של מהלך בדברי חז"ל, על העניין הזה שהם רואים את השמות של הנקודות הללו בתור נקודות של מציאות. יש תחנה שנקראת חרדה. יש תחנה כנראה גדולה מאוד, שנקראת קברות התאוה. זה לא כמו תחנת רכבת אלא עולם שלם. עכשיו אלו תחנות בתוך מסע, וישראל צריכים לעבור בתוך הדברים האלו, והם קובעים נקודות. מתקה, חשמונה, איי העברים, יש מקומות מסוגים שונים, בדברים שונים, אנחנו מגיעים כאילו אל השורש של המדבר. הוא עוד יחזור לזה אחר כך, כשהוא ידבר קצת יותר בפירוט על הדברים האלו. אבל זה היה באופן כללי על "אלה מסעי בני ישראל".

עכשיו הוא מגיע לשאלה יותר יסודית, יותר פנימית. אך עדיין צריך להבין למה היתה זאת מאת ה' לברוא הקליפות ושאחר כך יצטרכו להכניעם שלא יהיה לא הא ולא הא. זאת אומרת, הקב"ה בורא את הקליפות, כמו שהוא בורא את הכל.

הוא היה חייל בודד, שהמשיך תיאורטית להלחם. בסוף אחרי כל כך הרבה שנים כבר לא היה לו כוח, והוא נכנע. במובן הזה זה אותו דבר. מתי דבר כזה יכול לקרות? כאשר המרכז שבור. מכאן והלאה יש התפתחות.

וזה מה שהוא אומר, המהלך הזה במדבר כבר היה: והיינו על דרך כלל ופרט כו'. יש ניצחון כללי, ואחר כך יש פירוט של הדברים הללו. והוא אשר אמר על העניין של המסעות במדבר. שאז יוצא שהמהלכים של ישראל במדבר שהוא הגדיר אותם פה, הם בעצם מהלכים, הטריטוריה לא חשובה, המן נמצא והבאר נמצאת בכל מקום שהם באים אליו. אין להם שום סיבה להיות במקום אחד או בשני. הם עושים סוג של סיבובים, הם לא יודעים איזה תבניות הם מציירים. הם מציירים תבניות לכבוש את המדבר. להבדיל, בערך כמו המפות שיש ברפואה סינית. יש נקודה כזו, שם דוקרים, שם עושים. מפני שיש כאילו איזה תבניות, שבתוכן צריך לדקור או ללחוך, שם זה פוגע באיזה מרכז של זרימה. עכשיו המהלכים הללו במדבר זה מהלכים לא על מדבר סיני, אלא על מה שהוא קורא לזה המדבר הגדול והנורא, נחש שרף ועקרב. המקום הזה שהוא השורש של השממה, של הציה, של הריק. שהוא המקור של כל הקליפות. אלא שכמו שאמרתי בקליפות האחרות לא מופיע אותו גילוי, החלק של המדבר שהוא החור שחור. האחרים הם עדיין כוללים את העניין הזה, אבל הם טפילים משוכללים. בנוסף לפה הזולל שלהם יש להם עוד חלקים, ולפעמים הם

הוא הביטוי של החומר. הסמל של המשיח הוא שהוא עני ורוכב על חמור. יש אנשים שהולכים עם החמור, בתור שותפים, ויש אנשים שהחמור רוכב עליהם. הגדולה של המשיח היא שהוא רוכב על החמור, לא להיפך. שזה נראה שזה פשוט, אבל העניין הזה לרכב על החמור זה כנראה עניין מסובך מאוד. שמישהו יכול לרכב על החמור בהיבט הזה. עכשיו זה הצד הזה של להכניע. אני לא רוצה לאבד את החמור. הוא אומר את זה, כמו שהבעש"ט היה אומר: "כי תראה חמור שונאך נופל בדרך, הקם תקם", החמור הזה אסור לתת לו להישבר, ליפול בדרך, רובץ תחת משאו. אני צריך לעזור לו. אבל אני צריך להחזיק אותו. אז פה יוצא ככה, הקב"ה ברא את הקליפות, עולם שלם עם הרבה קליפות, מכל הסוגים והמינים. עכשיו השאלה שהוא שואל: הקב"ה ברא בריאות. את כל העולם הזה של קליפות, והוא ברא גם מטרה, חלק צריכים להשמיד וחלק צריכים להכניע. בשביל מה צריך את כל התפקיד של להשמיד אותם? שלא יברא אותם, ולא נצטרך להשמיד אותם. לשם מה הוא ברא אותם?

פעם סיפרו שהייתה הוראה באיזה טופס, היו טפסים רשמיים שהיו בכך וכך עותקים, את עותק מספר אחד שולחים לזה, את עותק מספר 12 להשמיד. אל תכניס את עותק מספר 12 ואז לא תצטרך להשמיד אותו. זו בעצם אותה שאלה, למה הקב"ה בורא בריאה שהוא כותב עליה "אני עשיתי את זה, ואתה כשתקבל אותו לידיים שלך נא לקרוע אותו ולזרוק אותו לפח". אז אל תשלח, ולא יצטרך

אז הוא אחראי לא רק למלאכים, אלא גם למזיקים. הוא אחראי על כולם. הוא בורא אותם. כשם שהוא יושב ומדקדק נאמר לברוא את החתלתול, הוא גם בורא את הקרציה. עכשיו הוא בורא את הדבר והוא בורא לו את הטפיל. והם צריכים להיות משוכללים ומותאמים כדי להיות בתוך המציאות. אז הקב"ה בורא אותם והוא נותן לנו תפקיד - תשמידו אותם, תכניעו אותם. כל אחד לפי ערכו. בנוסחאות שבנויים בדקדוק על פי הקבלה יש ברכה אחת שעוסקת בזה. הברכה של מה שקוראים לזה ברכת המינים. שם יש "שובר אויבים ומכניע זדים". עכשיו זוהי ברכה שפירשו אותה במשך דורות רבים, כברכה שהיא המלחמה הישירה אל מול הרע. מפני שבשאר הברכות יש תוכן חיובי. זוהי הברכה היחידה שאין לה תכנים חיוביים. עכשיו יש שמה "תשבר, תמגר, תכלה", בנוסחאות המדויקים כתוב "תעקר, ותשבר ותמגר, ותכניע". שאומרים שזה מכוון כנגד ג' קליפות הטמאות - "תעקר, ותשבר ותמגר", וכנגד קליפת נוגה שעליה נאמר "תכניע". אז יש קליפות שאנחנו צריכים להשמיד אותן, לגרום לביעורן מן העולם, ויש שאנחנו לא צריכים להשמיד אבל צריכים להכניע. למשל בתוך המאבק שהוא מדבר עליו של האדם עם הגוף. לאדם אין שום חובה או צורך למגר אותו, לשבור אותו, לאבד אותו. אבל יש לו חובה להכניע אותו, לשעבד אותו, ולרכב עליו. יש דרושים שהוא אומר, זה דבר שמגיע מהבעש"ט, הוא מדבר על החמור והאדם. אדם ששייך לתיקון, הוא העניין של התיקון. החמור

לומר "טוב, אני הייתי פה משתתף סביל".
 אבל את הרע הכולל, את מה שהוא קורא
 לזה "המדבר הכולל", את הריק, הקליפה -
 הקב"ה יצר. הוא יוצר אותה, בורא אותה,
 עכשיו אחרי שהוא בורא אותה הוא אומר
 תאבדו אותה מן העולם. למה שלא יברא
 אותם, ולא נאבד אותם? הכל יהיה פשוט
 יותר. זוהי השאלה שנעצור בה.

להשמיד אותו. וזו השאלה שרק רציתי
 להתחיל בה, הוא אחר כך ממשיך את
 העניין הזה הלאה, שהוא השאלה כללית,
 שאלה שמגיעה לידי בריאת העולם
 והמשמעות של העניין הזה. אבל השאלה
 כאן היא, אם הקב"ה לא רוצה בזה, למה
 הוא עשה אותם. יש דברים שאנחנו
 עושים במעשה ידינו, יש רע שאנחנו
 יוצרים. רע שאנחנו יוצרים הקב"ה יכול

גיליון שבועי עם ביאורי חסידות של הרב עדין אבן-ישראל שטיינזלץ זצ"ל

הרב עדין אבן-ישראל שטיינזלץ זצ"ל, שנודע במהלך השנים בשל פירושו לתלמוד, היה גם מורה לחסידות. סגנונו הקולח, ישיר והפשוט, מבקש לבאר את תורת החסידות העמוקה באופן נהיר ורלוונטי מתמיד. במשך כשישים שנה מסר הרב שיעור שבועי בחסידות, "חוגי חן למשנת חב"ד", אשר עסק בספרי היסוד של תורת חב"ד.

בגיליונות השבועיים מובאים ביאורים על ספרי 'תורה אור' ו-'ליקוטי תורה', שהם קבצי מאמרי חסידות מעמיקים מאת ר' שניאור זלמן מליאדי - בעל התניא ומייסד חסידות חב"ד - על פי סדר פרשות השבוע. בשיחה חיה ובחן, מבאר הרב את מושגי היסוד והשקפתה של החסידות, ומכניס את פנימיותם של המאמרים אל תוך עולמם ונפשם של הלומדים. השיעורים והגיליונות מכוונים להאיר ולעורר את השומעים לחיות, התלהבות וכנות בעבודת ה'; לתפילה, התמסרות ודבקות בקב"ה.

לתרומה עבור הגיליון
תרומה מומלצת: ₪ 2

לקבלת גיליון
שבועי דיגיטלי

המעוניין לקבל את הגיליון בכל שבוע, מודפס או דיגיטלי, מוזמן ליצור קשר:

TalmideiHarav@gmail.com | 055-663-1275

מרכז שטיינזלץ
למד את עמי

תקוע